

Samenvatting

Dit onderzoek presenteert een nieuw beeld van het ontstaan en het verval van de achttiende-eeuwse staat Karnatak tijdens de regering van Nawab Muhammad Ali Khan Walajah (r. 1749-1795). In die periode veranderde Karnatak in hoog tempo van een Mogolprovincie tot een de facto onafhankelijke opvolgerstaat onder leiding van de Walajah-dynastie. Aan het einde van zijn regeerperiode kwam echter dit “Nawabi Karnatak” steeds meer onder de invloed van de Britse East India Company te staan. De studies die tot dusver over Nawabi Karnatak zijn verschenen, geven een incompleet beeld waarbij het onderzoek veelal blijft steken in het conventionele paradigma van verval en verovering dat teruggaat op de Britse koloniale tijd. Eurocentrische benaderingen en interpretaties hebben ertoe geleid dat Karnatak over het algemeen gezien wordt als decor voor de Britse expansie in Zuid-India. In het slechtste geval is de Nawab een mislukte marionet van de Britten, op z'n best is hij een ouderwetse en zwakke heerser die zonder strategie en zonder succes de Britse overheersing bestreed.

Deze dissertatie betoogt dat de eurocentrische benadering het belang van lokale actoren voor het verloop van de gebeurtenissen in deze periode heeft gebagatelliseerd, en dat daardoor allerlei facetten betreffende de Nawab en de Karnatak verkeerd zijn geïnterpreteerd. Om dit onderwerp vanuit een meer evenwichtig gezichtspunt te kunnen bestuderen is gebruik gemaakt van recente inzichten op het gebied van de vroegmoderne geschiedenis van Zuid-Azië, alsmede van een breed scala aan gepubliceerde en ongepubliceerde primaire bronnen, deels vertaald uit het Perzisch en het Tamil. Het onderzoek is echter voornamelijk gebaseerd op onuitgegeven Engelse – en hier en daar ook Nederlandse – archivale bronnen. Hierbij zijn drie benaderingen gehanteerd. Ten eerste wordt Nawabi Karnatak geanalyseerd als een driedelig grensgebied en ontmoetingsplaats waar de Perzisch-Islamitische, de lokale Zuid-Indiase, en de Europese werelden samenkomen. Ten tweede pleit deze studie voor het gebruik van gedetailleerd biografisch onderzoek (geïnspireerd door de recente opkomst van *micro-global history*) waardoor de onderzoeker in staat wordt gesteld om vroegmoderne staatvormingsprocessen meer van binnenuit, vanuit de lokale leefwereld van de hoofdrolspelers, te begrijpen. In dit onderzoek staat dan ook de authentieke stem van Nawab Muhammad Ali Khan zo veel mogelijk centraal. Ten derde worden op verschillende terreinen nieuwe vergelijkingen gemaakt tussen Karnatak en andere achttiende-eeuwse (opvolger)staten zoals die van Bengalen, Awadh, Hyderabad en Mysore. Dit geschiedt niet alleen om het karakteristieke van deze regio te benadrukken, maar ook om voor het eerst meer nadrukkelijk Nawabi Karnatak te betrekken in

het lopende debat over achttiende-eeuwse staatsvorming en de deels daaruit voortkomende Britse koloniale expansie in Zuid-Azië.

Dit proefschrift bestaat uit drie delen. Deel I, *Aurangzeb's Legacy* schetst de historische achtergrond van de opkomst van Karnatak als een Mogolprovincie die zich ontwikkelde tot een de facto onafhankelijke staat. Het bespreekt hoe de leiders van de Walajah-familie, via het bekleden van allerlei politieke en militaire posities in het Mogolrijk, zich langzaam op konden werpen tot een heus dynastiek vorstenhuis. Dit onderzoek plaatst het ontstaan van Nawabi Karnatak binnen het langdurige proces van imperialistische expansie van de Mogols naar Zuid-India en daarna, vanaf het einde van de zeventiende eeuw, de territoriale worteling – ook wel aangeduid met “zamindarisatie” – van Mogolse legerleiders in dit gebied. De combinatie van deze lange-termijn processen en de specifiek lokale, ecologische omstandigheden van het gebied maakten Karnatak tot een uiterst dynamische grenszone met een hoge mate aan mobiliteit en met een enorme culturele, etnische en religieuze diversiteit.

Voortbouwend op de politieke theorieën van Ibn Khaldun behandelt Deel II, *The Making of the Karnatak State*, de strategieën van de Nawab om de vier pilaren waarop zijn rijk gebouwd was – dynastie, zwaard, pen en religie – te versterken en daarmee zijn eigen positie te consolideren. In al deze contexten vormen de manier waarop de Nawab zichzelf presenteerde en de personen of groepen met wie hij zich omringde, de voornaamste onderzoekscomponent. Dit onderzoek betoogt dat men door het bestuderen van de relaties tussen de Nawab en diverse groepen van begunstigden, goed kan zien welke specifieke voorwaarden of problemen de Nawab tegenkwam gedurende de verschillende periodes van zijn regering. De veranderingen in de omstandigheden aan het hof weerspiegelden ook de pogingen van de Nawab om zijn staat aan te passen aan de snel veranderende politieke en economische realiteit in Zuid-India. Zo wordt niet alleen aandacht besteed aan de succesvolle culturele vermenging van Turko-Mongoolse, Perzisch-Arabische en Indiase tradities, maar ook aan de dagelijkse *Realpolitik* van militaire revoluties, en het permanent tweedracht zaaien onder politieke tegenstanders in de vorm van het door André Wink geanalyseerde mechanisme van *fitna*. Door zijn flexibele, pragmatische en open houding wist de Nawab heel effectief gebruik te maken van al deze ingrediënten om daarmee meer centrale controle over dit frontiergebied te krijgen.

Deel III, *Embracing the Europeans*, gaat verder in op de samenwerking en competitie tussen de Nawab en de Britten op economisch, cultureel en militair gebied. De nadruk ligt daarbij op het perspectief van de Nawab; op de actieve en creatieve manier waarop hij de

Britten in zijn eigen microkosmos probeert te assimileren. Hoofdstuk 7 laat zien dat de Nawab, in afwijking van de verwachtingen die de traditionele historiografie van een achttiende-eeuwse Indiase vorst schetst, één van de meest actieve economische actoren aan de kust van Coromandel was. Hij maakte gebruik van verscheidene handelsnetwerken, niet alleen om zijn eigen vermogen te vergroten, maar ook voor politieke doeleinden. In hoofdstuk 8 worden de materiële en diplomatieke uitwisselingen, alsmede diverse sociaal-culturele contacten tussen de Nawab en de Britten onderzocht. Een belangrijke stelling is dat de conflicten tussen de Indiërs en de Europeanen aan het hof van Karnatak niet het gevolg waren van een diepe culturele kloof – in het Engels aangeduid met *cultural incommensurability* – tussen India en Europa, maar dat beide partijen zich zeer wel bewust waren van wederzijds zeer herkenbare ambities. Bovendien was er geen sprake van een eenzijdig Brits-Indiaas conflict, maar leidde de hevige competitie tussen de Nawab en de EIC ertoe dat de Britse centrale regering zich ten koste van beide kempfanen in het conflict stortte. Toch zijn het de Britten, als relatief gesloten front, die uiteindelijk de bestaande regels van het politieke spel veranderden door nadrukkelijk de militaire kaart te spelen waardoor de Nawab eerst zijn militaire, maar daarna ook zijn politieke en economische greep op het gebeuren moest prijsgeven. Hoofdstuk 9 laat zien dat de Britse dominantie over Karnatak vooral voortkwam uit de deels gelukte, deels mislukte militaire strategieën van de Nawab en niet op de “vicious circle of debts” waar de aandacht van historici meestal naar uit is gegaan.

In meer algemene zin betoogt deze dissertatie dat Nawab Muhammad Ali Khan op een uiterst creatieve manier elementen uit drie cultuurzones – Mogolrijk, Europa en Zuid-India – heeft weten te combineren voor de stichting van zijn eigen dynastie en staat. Door zich toe te leggen op een politieke strategie van pragmatische inclusiviteit onder universeel koningschap droomde hij ervan om de successen van de Mogols in Karnatak te herhalen. Maar hoewel het model van het Mogolrijk in veel opzichten goed werkte, zorgde de interactie met de Engelse East India Company uiteindelijk voor onverwachte militaire tegenvallers. Gedurende zijn hele regeerperiode was de grootste uitdaging voor de Nawab het bewaren van de balans tussen enerzijds het profiteren, anderzijds het op afstand houden van de Britten. Het was een uiterst tere balans in een risicovol evenwichtsspel waarin uiteindelijk de Britten zouden zegevieren, zij het door het veranderen van de vigerende spelregels.